Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2012, sp. zn. 5 Tdo 280/2012, ECLI:CZ:NS:2012:5.TDO.280.2012.1

Číslo: 27/2013

Právní věta:

K podmínkám použitelnosti výpovědi osoby vyslechnuté podle zahraniční právní úpravy v postavení tzv. korunního svědka.

Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva lze vyvodit obecné základní podmínky přípustnosti použití svědecké výpovědi tzv. korunního svědka, a to i podle zahraniční právní úpravy (např. Polské republiky) v trestním řízení, kterými jsou a) otevřený přístup prokuratury (státního zastupitelství) k dohodě s korunním svědkem a informování o jeho postavení v řízení, b) zaručení přístupu obhajoby k výslechu takového svědka, a to včetně možnosti mu klást potřebné otázky, c) informovanost soudů o takové dohodě a dostatečné přezkoumání výpovědi korunního svědka, d) podpoření tvrzení korunního svědka jinými důkazy (výpověď korunního svědka je tedy důležitým, ale ne jediným důkazem, na základě kterého dojde k odsouzení). Připuštění výpovědi korunního svědka tak může být odůvodněno použitím dostatečně uvážené kombinace výše uvedených skutečností (srov. rozhodnutí ESLP ve věci Atanasov proti Bulharsku ze dne 3. března 2009, č. stížnosti 20309/02; rozhodnutí ESLP ze dne 25. května 2004 ve věci Cornelis proti Nizozemsku, č. stížnosti 994/03; rozhodnutí ESLP ze dne 27. ledna 2004, ve věci Lorsé proti Nizozemsku, č. stížnosti 44484/98; a rozhodnutí ESLP ze dne 27. ledna 2004, ve věci Verhoek proti Nizozemsku, č. stížnosti 54445/00).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.06.2012

Spisová značka: 5 Tdo 280/2012

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Právo na spravedlivé soudní řízení, Výslech svědka

Předpisy: čl. 6 odst. 3 písm. d) předpisu č. 209/1992Sb.
§ 101 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 3. 2011, sp. zn. 48 T 7/2009, byl obviněný H. S.

uznán vinným trestným činem nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 4 písm. c) trestního zákona (zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů – dále jen „tr. zák.“), který spáchal tím, že v době nejméně od 28. 4. 2004 do 27. 7. 2005 v České republice, v O. a jinde, po předchozí vzájemné dohodě společně s dalšími osobami albánské, polské, české národnosti stíhanými samostatně prostřednictvím najatých kurýrů zejména C. A., Z. G., M. G. a T. L. bez oprávnění dováželi z Nizozemského království do Polské republiky, Rakouské republiky, Spolkové republiky Německo a do České republiky kokain, omamnou látku, uvedenou tehdy v příloze č. 1 zákona č. 167/1998 Sb., zařazenou do seznamu I. podle Jednotné Úmluvy o omamných látkách tak, že:

> poté, co s dalšími osobami stíhanými samostatně pronajali byt č. 39 na ul. K. č. 2857/20 v O. – Z., obviněný H. S. do 23. 2. 2005 sám a prostřednictvím dalších osob opatřovali kokain v Nizozemském království za nákupní cenu cca 27 – 28,5 tisíc EURO za 1 kg kokainu, kdy prostřednictvím dalších osob také zajišťoval kurýry v Polské republice, zejména C. A., Z. G. a M. G. a v České republice T. L., kdy tito kurýři instruovaní obviněným či dalšími osobami vycestovali z Nizozemského království, kde na různých místech docházelo k předání předem sjednaného množství kokainu, který kurýrům předávaly další osoby za účelem převozu a prodeje v jiných státech zejména v České republice, Rakouské republice a Spolkové republice Německo a tito kurýři, kteří převezli kokain v osobních motorových vozidlech tento sami předali obviněnému H. S. nebo jiným osobám s tím, že tento kokain po rozředění v poměru 50:50 případně 70:30 příměsí „mist“ v bytě č. 39 na ulici K. č. 2857/20 v O. – Z. byl ukrýván ve schránkách pod zemí na přesně nezjištěném místě v zalesněné části poblíž H., případně na jiných přesně nezjištěných místech a následně prodáván dalším osobám či konzumentům na území zejména Polské republiky prostřednictvím S. A. a České republiky v součinnosti s dalšími osobami a takto do České republiky dopravili za uvedené období nejméně 10 kg kokainu blíže nezjištěné koncentrace, čímž získali přesně nezjištěný prospěch,
>
> přičemž kurýr T. L. byl dne 5. 11. 2004 zadržen ve Spolkové republice Německo u hraničního přechodu E. po příjezdu z Nizozemského království, když v jeho vozidle Renault 19 bylo zajištěno 994 g bílého, do dvou bloků slisovaného prášku o obsahu 49,7% +- 2,5 hydrochloridukokainu, tedy 494,4 g +- 25,2 g hydrochloridukokainu.

Za tento trestný čin byl obviněný H. S. odsouzen podle § 187 odst. 4 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 10 (deseti) let nepodmíněně. Podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. byl obviněný pro výkon trestu zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 55 odst. 1 písm. c) tr. zák. byl obviněnému H. S. dále uložen trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, a to 1,2613 g pseudoefedrinu, uloženého v bezpečnostní obálce Orgatech ve skladu H.O. F.-M.

Vrchní soud v Olomouci, který rozhodoval jako soud odvolací o odvolání obviněného H. S., rozhodl usnesením ze dne 28. 7. 2011, sp. zn. 2 To 45/2011, tak, že podle § 256 tr. ř. odvolání obviněného jako nedůvodné zamítl.

Proti uvedenému usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 7. 2011, sp. zn. 2 To 45/2011, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 3. 2011, sp. zn. 48 T 7/2009, podal obviněný H. S. prostřednictvím obhájce Mgr. P. K. dovolání z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V podrobnostech dovolatel uvedl, že procesním postupem orgánů činných v tomto trestním řízení bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces. Rozsudek nalézacího soudu je nepřezkoumatelný, neboť z jeho odůvodnění není patrno, jakým způsobem se nalézací soud vypořádal s obhajobou a proč nevyhověl návrhům na provedení dalších důkazů a jakými právními úvahami se řídil. Stejně tak odvolací soud převzal závěry soudu nalézacího, aniž by se dostatečně zabýval skutkovými zjištěními a na ně navazujícími důkazy. Rovněž odvolací soud se nevypořádal s námitkami obhajoby a s rozpory ve výpovědi svědka S. A. Oba soudy nižších stupňů také

nerespektovaly zásadu in dubio pro reo.

Proti výpovědi dovolatele postavily soudy výpověď svědka S. A., která však stojí osamocena a není podporována žádnými jinými důkazy. Soudy nedostatečně zdůvodnily, proč nevyslechly svědka C. A. Neobstojí ani tvrzení odvolacího soudu, že nalézací soud učinil dostatečná šetření ohledně pobytu svědka C. A. Stejně tak nalézací soud neprověřoval věrohodnost osoby A. A., bratra C., který měl sdělit, že C. je neznámého pobytu. Stejně tak oba soudy podle jeho názoru naivně uvěřily S. A., že neví, kde se jeho syn zdržuje.

Ze skutkové věty napadeného rozsudku nalézacího soudu je zřejmé, že skutky, kterých se měl dovolatel dopustit, jsou vymezovány velmi neurčitě. Skutková věta obsahuje mnoho neurčitých tvrzení, jako např. „případně“, „nezjištěných osob“, neztotožněnému odběrateli“, „na přesně nezjištěném místě“ atd. V daném případě se tak nejedná o vylíčení skutkového děje, ale pouze o nepodložené domněnky a úvahy. Celé trestní stíhání dovolatele je založeno pouze na domněnkách německé policie, když tyto převzaly české orgány činné v trestním řízení. Ve skutkové větě je uvedeno, že dovolatel se trestné činnosti dopouštěl v době nejméně od 28. 4. 2004 do 27. 7. 2005. Uvedená data však nemají oporu v žádném důkazu a ani události, které by byly předmětem dokazování v této věci. Není tedy zřejmé, jaké konkrétní listiny a jaké části výslechu konkrétního svědka (vyjma lháře S. A.) prokazují dovolatelovo protiprávní jednání. Tytéž námitky uplatnil dovolatel ve vztahu i k ostatním částem skutkové věty, a to konkrétně k těm částem, kde se uvádí, že se měl vzájemně dohodnout s dalšími osobami albánské, polské a české národnosti na dovozu kokainu do Polska, Rakouska, Německa a České republiky, kdy soudy navíc neuvádí, s kterými osobami, které jsou stíhány samostatně, se měl na uvedené trestné činnosti domlouvat a kdy se tak mělo stát, dále se jednalo o ty části skutkové věty, kde je uvedeno, že měl domlouvat nějaké kurýry, kdy osoby, které jsou ve skutkové větě uvedeny jako kurýři, nezná s výjimkou Z. G., že měl údajně organizovat dovoz kokainu z Nizozemského království do Polska, Rakouska, Německa a do České republiky, že si s údajně dalšími osobami stíhanými samostatně pronajali byt č. 39 na ulici K. 2857/20 v O. – Z., že si měl sám i prostřednictvím dalších osob opatřovat kokain v Nizozemském království za nákupní cenu cca 27 až 28,5 tis. EUR za 1 kg kokainu, že prostřednictvím dalších osob měl zajišťovat kurýry v Polské republice, že měl kurýry osobně instruovat, případně tyto instruovat prostřednictvím dalších neidentifikovaných osob, kdy před soudem nebylo prokázáno, na jakých místech mělo dojít k předávání kokainu a které osoby měly předávat kokain v Nizozemském království za účelem jeho převozu a prodeje do České republiky, Rakouska a Polska, rovněž není konkrétně tvrzeno kdy, kde a kdo měl dovolateli předat jakékoliv množství kokainu, nebylo ani prokázáno, že by měl v zalesněné části poblíž H. ukrývat kokain. Stejné výhrady měl dovolatel k těm částem skutkové věty, kde je tvrzeno, že měl do České republiky dopravit nejméně 10 kg kokainu a získat přesně nezjištěný prospěch.

Soudy nižších stupňů nikde neuvádějí, kdo všechno měl být členem údajné organizované skupiny, jaká měla být její hierarchie, jaké postavení a úlohu měli její jednotliví členové a jakou konkrétní úlohu a postavení měl dovolatel. Zejména potom soudy neuvádějí, z jakých důkazů má tato skutečnost vyplývat. Z napadeného rozsudku se dovolatel ani nedověděl, kdo a kdy organizovanou skupinu řídil, kdo, kdy a jak ji financoval a jakým způsobem mezi sebou jednotliví členové komunikovali.

Následně se dovolatel zabýval osobou svědka S. A., kterého považuje za naprosto nedůvěryhodného. Předně dovolatel poukázal na doplnění obvinění prokurátora Okrengové prokuratury v Katovicích ze dne 2. 6. 2008 a na skutky, z nichž byl jmenovaný svědek obviněn, zejména skutek č. 37, podle nějž se měl S. A. dopustit trestného činu křivé svědecké výpovědi. Dovolatel se ve svém mimořádném opravném prostředku také pozastavoval nad tím, jak je možné, že proti S. A. a C. A. nebylo českými orgány činnými v trestním řízení zahájeno trestní stíhání. Dovolatel se velmi obsáhle zabýval i jinými důvody, na základě nichž dovozuje nevěrohodnost svědka S. A. Předně se dovolatel zabýval tou částí

výpovědi svědka S. A. ze dne 2. 2. 2011, v níž se měl svědek rozdílně vyjadřovat k tomu, kdy se seznámil s dovolatelem. V dalším dovolatel dokazoval nevěrohodnost S. A. porovnáváním skutečností plynoucích z již výše zmíněného obvinění prokurátora Okrengové prokuratury v Katovicích ze dne 2. 6. 2008 a z výpovědí svědka v přípravném řízení dne 18. 3. 2009, v hlavním líčení probíhajícím ve dnech 24. – 25. a 27. 1. 2011 ve věci sp. zn. 48 T 2/2009, v níž bylo vedeno trestní stíhání proti obviněnému F. H. a D. B. a v hlavním líčení konaném dne 2. 2. 2011 v této věci. Konkrétní rozpory dovolatel ve výpovědích S. A. shledává zejména v tom, zda S. A. obchodoval s jinými drogami (heroin, paracematol, metamfetamin, amfetamin, extáze, rozpouštědla či desinfekce) a zda také sám nějaké drogy převážel, jak docházelo k přebírání kokainu od C. A. v České republice, kdo a kdy jel do Holandska, zda a jak se obviněný H. S. účastnil a podílel na převozu kokainu, pokud začali převážet kokain z Holandska do České republiky, konkrétně kdy se S. A. přestěhoval z B. do O. a kdy jel jeho syn C. poprvé pro kokain do Holandska, dále jaké množství kokainu bylo převezeno a kým byl pronajat byt č. 39 na ulici K. č. 2857/20 v O. – Z. a také kdo platil nájem. Konečně dovolatel k výpovědím S. A. namítal, že jeho bratr mohl jen těžko předávat kokain manželům G., když byl v únoru 2005 zatčen.

Podle dovolatele není nijak potvrzeno tvrzení S. A., že jeho syn C. dovážel kokain, když německá policie u něj žádný kokain nenašla. Zejména ale podle dovolatele nelze výpověď S. A. ověřit a potvrdit jinými důkazy.

Dovolatel také vyslovil přesvědčení, že jako důkaz nemohou sloužit domněnky orgánů cizích států, konkrétně kriminální policie Spolkové republiky Německo, které mají podobu úředních záznamů a různých podnětů a nejsou rozhodnutími ve věci samé. Dovolatel poukázal na rozsudek ve věci jeho bratra T. S., z něhož je zřejmé, že dovolatel se na žádné činnosti týkající se drog nepodílel. Stejně tak nebyla předmětným rozsudkem prokázána součinnost dalšího jeho bratra J. S. Dovolatel se tak nemohl společně se svými bratry T. a J. S. dopouštět trestné činnosti spočívající v opatřování a dovozu kokainu do České republiky, Polska a Rakouska. Nebylo tak ani prokázáno, že by se svými bratry měli kontakty i na ostatní osoby, a to T. L., S. A., F. H., D. B., Z. G., M. G. či C. A. Pokud se týká odsouzení T. L., v jeho trestní věci se nikde nehovoří o jeho osobě, případně o jeho rodinných příslušnících.

Soudy nižších stupňů nevzaly v potaz výsledky znaleckých posudků Ing. S. B., Ph. D. a PhDr. M. S., Ph. D., které svědčí v dovolatelův prospěch a prokazují jeho nevinu. Poté se dovolatel věnoval svědeckým výpovědím jednotlivých kurýrů. Svědci T. L. a Z. G. odmítli vypovídat. Svědkyně M. G.–L. odmítla u hlavního líčení vypovídat, z její výpovědi z přípravného řízení však nelze dovodit, že by se dovolatel dopustil jakéhokoliv protiprávního jednání. Ani z výslechu ostatních svědků (I. L., K. M., B. S., L. S. a Lad. a Jar. S.) nebylo zjištěno, že by se dovolatel dopouštěl trestné činnosti. Konečně svědkyně P. P. uvedla, že v bytě č. 39 na K. 2857/20 v O. – Z., nikdy žádné drogy a nic podezřelého neviděla.

Obecné soudy podle jeho názoru pochybily, pokud neprovedly důkaz výslechem svědka C. A. a nepřipojily ke spisu svědeckou výpověď S. A. z řízení vedeného u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 48 T 2/2009.

Z těchto důvodů v závěru dovolání obviněný H. S. navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 7. 2011, sp. zn. 2 To 45/2011, a současně i rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 3. 2011, sp. zn. 48 T 7/2009, zrušil a věc vrátil Vrchnímu soudu v Olomouci, příp. Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení a rozhodnutí ve věci.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství, jemuž bylo dovolání obviněného H. S. doručeno ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř., se k němu vyjádřil tak, že pokud obviněný v rámci svého dovolání napadl

zejména rozsah dokazování, hodnocení provedených důkazů soudy činnými ve věci, resp. porušení některých procesních pravidel (stanovených v § 2 odst. 5 a § 125 odst. 1 tr. ř.), nelze k takovým tvrzením přihlížet. Podle státního zástupce je s jistou mírou tolerance možné pod uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. podřadit námitku obviněného týkající se jednak nedostatečnosti skutkové věty výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně ve vztahu k vyslovené právní kvalifikaci, popřípadě týkající se (s ohledem na údajně nedostatečná skutková zjištění) nesprávnosti hmotně právního posouzení jednání obviněného jako spáchaného v rámci organizované skupiny. K tomu státní zástupce uvedl, že popis skutkového děje ve výroku o vině rozsudku Krajského soudu v Ostravě skutečně obsahuje některá nikoli zcela konkrétní tvrzení, což ovšem není samo o sobě dostatečně významné – rozhodné totiž je, zda je z učiněných skutkových zjištění možné dovodit naplnění všech znaků skutkové podstaty trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 4 písm. c) tr. zák. či nikoli.

Z popisu skutku v rozsudku nalézacího soudu je zřejmé, že obviněný působil ve skupině osob různých národností, jejichž společným cílem bylo organizovat přepravu kokainu z Nizozemí do České republiky, za účelem jeho dalšího prodeje především v České republice a v Polsku. Obviněný proto získával a řídil kurýry, kteří dojížděli pro kokain a vozili do O., kde byl obviněným či dalšími osobami do jisté míry dále zpracován, ukrýván a poté předáván k další distribuci. Průběh skutkového děje je tedy poměrně zřejmý a není podstatné, že nejsou známa přesná místa předání kokainu v Nizozemí, jména všech kurýrů a dalších spolupracujících osob apod. Stran právní kvalifikace je potom nutné dovodit, že obviněný nakládal s kokainem, a to tak, že ho zejména opatřoval (prostřednictvím kurýrů z Nizozemska) a poté přechovával (před další distribucí). Tohoto jednání se přitom obviněný dopouštěl v rámci organizované skupiny, která pro svoji existenci nevyžaduje zvláštní hierarchii, ale může vzniknout zcela neformálně, konkludentně i pro jen ojedinělý útok (srov. rozhodnutí publikované pod č. 45/1986 Sb. rozh. tr.). Postačuje tedy zjištění, že pro výše uvedený obchodní řetězec bylo postupně a zcela vědomě aktivních více osob, jejichž činnost na sebe za účelem úspěšné realizace distribuce navazovala, a to ve formě organizace, převážení, zpracování a ukrývání a dalšího prodeje. Tato skupina potom zcela zjevně působila na území Nizozemského království, České republiky a Polské republiky (resp. i dalších), tedy na území více států. Konečné právní kvalifikaci podle § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 4 písm. c) tr. zák. proto nelze ničeho vytknout.

Státní zástupce proto dovodil, že námitkám obviněného není možné přisvědčit, protože soudy dříve činné ve věci se nedopustily nesprávnosti v hmotně právním posouzení. Podaný mimořádný opravný prostředek tudíž shledal zjevně neopodstatněným a navrhl jej podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnout.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve v souladu se zákonem zkoumal, zda není dán některý z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., a na základě tohoto postupu shledal, že dovolání ve smyslu § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř. je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou (§ 265d odst. 1 písm. b/, odst. 2 tr. ř.), řádně a včas (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.) a splňuje náležitosti dovolání. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vymezených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím tvrzené dovolací důvody, a shledal, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl uplatněn alespoň zčásti v souladu se zákonem vymezenými podmínkami. Následně se Nejvyšší soud zabýval důvodem odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., tedy zda nejde o dovolání zjevně neopodstatněné.

Obviněný H. S. uplatnil dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., v němž je stanoveno, že tento důvod dovolání je naplněn tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V rámci takto vymezeného dovolacího důvodu je možné namítat buď nesprávnost právního posouzení skutku, tj. mylnou právní kvalifikaci skutku, jak byl v původním řízení zjištěn, v souladu s příslušnými

ustanoveními hmotného práva, anebo vadnost jiného hmotně právního posouzení.

Trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 4 písm. c) tr. zák. se dopustí, kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabízí, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny nebo ve větším rozsahu, a spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. Zprostředkováním se rozumí jakékoliv zajištění kontaktu mezi jednotlivými osobami zabývajícími se nakládáním s omamnou nebo psychotropní látkou, přípravkem obsahujícím omamnou nebo psychotropní látku, prekursorem nebo jedem, jestliže předmětem je dodání takové látky. Ten, kdo zprostředkuje dodání takové látky, sám s ní nenakládá, tedy ji neprodává, nedaruje, nekupuje apod. Zprostředkováním je i zajištění kontaktu mezi osobou, která jiným způsobem obstará některou omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed jinému. Pod pojmem neoprávněně jinak jinému opatří se rozumí neoprávněné obstarání jedu, omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku, prekursoru jinému jiným způsobem než je výslovně v § 187 odst. 1 tr. zák. uvedeno, tedy např. darováním, výměnou za jinou věc apod. Přechováváním je jakýkoli způsob držení jedu, omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku nebo prekursoru. Pachatel nemusí mít takovou látku přímo u sebe, ale postačí, že ji má ve své moci. Organizovanou skupinou se rozumí sdružení nejméně tří osob trestně odpovědných, jejichž vzájemná součinnost na realizování trestné činnosti vykazuje takovou míru plánovitosti jejího průběhu a tomu odpovídající rozdělení a koordinaci úloh jednotlivých účastníků, že tyto okolnosti zvyšují pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu a tím i jeho nebezpečnost pro společnost (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 1986, sp. zn. 11 To 51/85, publikované pod č. 45/1986 Sb. rozh. tr.). Trestný čin podle § 187 odst. 1 tr. zák. je spáchán ve větším rozsahu, je-li stupeň nebezpečí z činu uvedeného v odst. 1 značně vysoký, zejména tehdy, vyrobí-li, doveze, vyveze, proveze, nabízí, zprostředkuje nebo jinak jinému opatří anebo přechovává pro jiného omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed v množství, které je způsobilé k použití pro více lidí. Mimo množství je třeba hodnotit i druh a kvalitu látky, způsob provedení činu apod. Pachatel musí čin uvedený v § 187 odst. 1 tr. zák. spáchat ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech, a proto musí vědět, že jde o organizovanou skupinu v shora uvedeném smyslu, která působí nejméně ve dvou státech, a to případně včetně České republiky.

Obviněný H. S. ve svém dovolání nejprve namítal, že soudy nedostatečně zdůvodnily, proč nevyslechly svědka C. A. Stejně tak nebyla prověřena věrohodnost A. A., bratra C., který měl sdělit, že C. je neznámého pobytu. Nalézací soud pouze poznamenal, že důvodem, proč nebyl vyslechnut C. A., byl jeho dlouhodobý nezjištěný pobyt v zahraničí (srov. str. 13 rozsudku nalézacího soudu). Odvolací soud nepřisvědčil námitce obviněného, že nalézací soud pochybil, když neprovedl výslech svědka C. A. Bylo zjištěno, že tento je pro orgány činné v trestním řízení nedostupný, a to pro dlouhodobý nezjištěný pobyt v zahraničí. Tato skutečnost byla zjištěna nejen z výpovědi svědka S. A., ale i z dokladů předložených v rámci právní pomoci Polskou republikou. Osoba jménem A. A., bratr C. A., sdělila, že asi od roku 2006 je C. A. v zahraničí, přičemž nezná místo jeho pobytu. Krajová prokuratura, oddělení pro boj s organizovanou trestnou činností, III. oddělení v Katovicích, byla požádána o výslech svědka C. A., přičemž žádosti nebylo vyhověno s tím, že C. A. se nedostavil na předvolání, má se zdržovat nastálo v zahraničí a jeho místo pobytu není známo. Odvolací soud proto zamítl návrh obviněného na provedení výslechu svědka C. A. (srov. str. 16 usnesení odvolacího soudu). Nejvyšší soud posoudil tyto důkazy, tj. sdělení Krajové prokuratury, oddělení pro boj s organizovanou trestnou činností, ze dne 23. 3. 2009 (č. l. 687 spisu) a záznam o výpovědi A. A., který uvedl, že si je jist, že jeho bratr, C. A., po odjezdu do zahraničí před třemi léty, nebyl v Polsku, ale s bratrem si občas telefonují (srov. č. l. 766 spisu), přičemž dospěl k závěru, že tyto informace získané

cestou právní pomoci z Polska jsou dostačující, soudy nižších stupňů dostatečně odůvodnily, proč upustily od výslechu C. A., a dále nepochybily, pokud neprověřovaly věrohodnost osoby A. A., neboť o ní ohledně těchto údajů nevznikají pochybnosti. Konečně je také nutné uvést, že Nejvyšší soud považuje výpověď S. A. za věrohodnou, jak o tom pojedná níže. Z těchto důvodů Nejvyšší soud neshledal tyto námitky dovolatele důvodnými.

Pokud se týká neurčitosti skutkové věty a závěrů, které z ní plynou, kdy podle dovolatele není zřejmé, na základě jakých důkazů k nim soudy nižších stupňů dospěly, Nejvyšší soud považuje za nutné uvést následující. Podle skutkové věty jednání obviněného H. S. zkráceně spočívalo v tom, že v době nejméně od 28. 4. 2004 do 27. 7. 2005 v České republice, v O. a jinde, po předchozí vzájemné dohodě společně s dalšími osobami albánské, polské a české národnosti, stíhanými samostatně, prostřednictvím najatých kurýrů zejména C. A., Z. G., M. G. a T. L. bez oprávnění dováželi z Nizozemského království do Polské republiky, Rakouské republiky, Spolkové republiky Německo a do České republiky kokain, že poté, co s dalšími osobami stíhanými samostatně pronajali byt č. 39 na ul. K. č. 2857/20 v O. – Z., obviněný H. S. do 23. 2. 2005 sám a prostřednictvím dalších osob opatřovali kokain v Nizozemském království za nákupní cenu cca 27 až 28,5 tisíc EUR za 1 kg kokainu, kdy prostřednictvím dalších osob také zajišťoval kurýry v Polské republice zejména C. A., Z. G. a M. G. a v České republice T. L., kdy tito kurýři instruovaní obviněným či dalšími osobami vycestovali z Nizozemského království, kde na různých místech docházelo k předání předem sjednaného množství kokainu, který kurýrům předávaly další osoby za účelem převozu a prodeje v jiných státech zejména v České republice, Rakouské republice a Spolkové republice Německo a tito kurýři, kteří převezli kokain v osobních motorových vozidlech, tento sami předali obviněnému H. S. nebo jiným osobám s tím, že tento kokain po rozředění byl ukrýván ve schránkách pod zemí na přesně nezjištěném místě v zalesněné části poblíž H., případně na jiných přesně nezjištěných místech, a následně prodáván dalším osobám či konzumentům na území zejména Polské republiky prostřednictvím S. A. a také České republiky a takto do České republiky dopravili za uvedené období nejméně 10 kg kokainu blíže nezjištěné koncentrace, čímž získali přesně nezjištěný prospěch.

Předně je nutné uvést, že soudy nižších stupňů nevycházely pouze z „domněnek" německé policie, jak uvádí dovolatel, ale zejména z důkazů zajištěných a opatřených v České republice a dále z materiálů poskytnutých polskými orgány činnými v trestním řízení. Skutková věta je postavena na zjištěních nalézacího soudu, jak je konstatuje na stranách 14 až 15 svého rozsudku, kde uvádí, že vzal za prokázané, že obviněný H. S. se seznámil se svědkem S. A. nejpozději v lednu roku 2004, což odpovídá dalším údajům svědkem uváděným ohledně zakoupení vozidla pro syna C. A. v dubnu 2004, týden před tím než začal C. s pašováním, jakož i nájemním smlouvám ohledně bytu č. 39 na ulici K. 2847/20 v O. – Z. od 28. 4. 2004, od kdy se svědek S. A. po přestěhování z B. zdržoval v O. až do konce pronájmu 27. 7. 2005. Svědek S. A. ve své výpovědi dále potvrdil, že po dohodě s obviněnými H. S. a F. H. nejprve sjednal jako kurýra pro převoz kokainu z Holandska do Česka svého syna C. A., který s pašováním započal asi týden poté, co mu koupil vozidlo VW Golf registrované v dubnu 2004. Potvrdil i účast obviněného H. S. při předávání kokainu v Nizozemí společně s F. H. Svědek S. A. také popsal, jakým způsobem a kdo domlouval předání drog v Nizozemí, které pak převzal kurýr, tento kokain dopravil do České republiky, kde ho svědek S. A. převzal a následně předal obviněnému H. S. a F. H. v bytě v O. – Z., kde jak svědek také popsal, obviněný H. S. a F. H. kontrolovali čistotu drogy, v mlýnku drogu mleli, ředili mistem, lisovali v lisu a následně v menších balíčcích z bytu odnášeli a to do tajných skrýší. Množství drogy, kterou převážel jeho syn C. A. asi v 5 až 7 případech, stanovil svědek v rozpětí jednoho a půl až dvou kilogramů na jeden převoz, avšak nedokázal přesně říci, jaké množství bylo určeno pro dovoz do Česka a jaké do Rakouska. Soud vycházel z nejmenšího možného množství s přihlédnutím k hmotnosti zásilek a jejich počtu, nejméně 10 kilogramů. Poté, co byl jeho syn zadržen a kontrolován orgány v Spolkové republice Německo, zjednal svědek S. A. přes známého R. T. dalšího kurýra Z. G. Jak potvrdila i svědkyně M. G.-L., která se účastnila společně se svým manželem Z. G. nejméně dvou převozů kokainu a pak již v převozech pokračoval její manžel

sám. Svědek S. A. opět potvrdil, že se jednalo o pět až sedm převozů, jak do Česka tak i Rakouska, kdy do Česka mělo být takto přepraveno nejméně celkem 10 kilogramů kokainu, který svědek předával obviněnému H. S. či F. H. Obviněného H. S. svědkyně znala pouze pod přezdívkou „S“, kterého také podrobně popsala a identifikovala. Soud tak dovodil, že obviněný H. S. se účastnil na převozu nejméně 10-ti kilogramů kokainu z Nizozemí do České republiky, které přepravil jako kurýr Z. G. sám nebo s manželkou. S odkazem na citovaný rozsudek Okresního soudu v Ostravě ze dne 19. 4. 2006, č. j. 2T 77/2006-101, a jeho odůvodnění mohl soud i s přihlédnutím k dalším důkazům opatřeným právní pomocí uzavřít, že na pašování kokainu do SRN se podílel nejméně v jednom případě jako kurýr i T. L., který byl navázán na osoby albánské národnosti působící jak v Holandsku, tak v Německu. Je zjevné, že se jednalo buď o rodinné příslušníky obviněného H. S. nebo další osoby z albánské komunity podílející se na pašování kokainu. Celkový počet osob, který se nejméně na pašování kokainu podílel různými formami, rozhodně přesahuje počet tří osob, neboť zahrnuje obviněného H. S., F. H., C. A., Z. G., M. G. – L., T. L., jakož i další blíže neustanovené osoby, včetně bratra obviněného T. S. Současně je nepochybné také to, že tato skupina osob působila ve více státech, zejména Nizozemí, Německu, Polsku, Česku a Rakousku (srov. str. 14 až 15 rozsudku nalézacího soudu).

Podle Nejvyššího soudu měl nalézací soud dostatek důkazů k tomu, aby učinil skutková zjištění, jež potom odpovídajícím způsobem zachytil ve skutkové větě výroku o vině.

Dovolatel se ve svém mimořádném opravném prostředku velmi obsáhle zabýval také věrohodností svědka S. A., když především namítal, že v jeho výpovědi jsou shora zmíněné rozpory, že tento svědek je lhářem a je naprosto nedůvěryhodný, a proto mu nelze věřit a postavit výlučně na jeho svědectví jeho odsouzení.

Nalézací soud zachycuje podstatný obsah výpovědi S. A. na stranách 11 až 12 svého rozsudku. K tomu na straně 14 uzavírá, že z výpovědi svědka S. A., který uváděl nepřesně dobu, kdy se měl seznámit s obviněným H. S. soud vzal za prokázané, že se tak stalo nejpozději v lednu roku 2004, což odpovídá dalším svědkem uváděným údajům ohledně zakoupení vozidla pro syna C. A. v dubnu 2004, týden před tím, než začal C. s pašováním, jakož i nájemním smlouvám ohledně bytu č. 39 na ulici K. 2847/20 v O. – Z. uzavřeným od 28. 4. 2004, od kdy se svědek S. A. po přestěhování z B. zdržoval v O. až do konce pronájmu 27. 7. 2005. Soud považuje za vcelku pochopitelné, že svědek S. A. pod tlakem opakovaných dotazů znejistěl a uváděl jiný rok, kdy se měl seznámit s obviněným H. S. Odvolací soud se podrobně zabýval námitkami dovolatele týkajícími se nevěrohodnosti S. A., přičemž uvedl následující. Ve shodě se soudem nalézacím považuje odvolací soud výpověď tohoto svědka za věrohodnou a pravdivou, neboť nebyly v jeho výpovědích zjištěny žádné podstatné rozpory, které by svědčily závěru opačnému. Současně je nutno uvést, že nebyly shledány podstatné rozpory mezi výpovědí tohoto svědka z přípravného řízení a z řízení před soudem, kterou učinil dne 2. 2. 2011 prostřednictvím videokonference, jež byla rovněž provedena v souladu s požadavky zákona. Výpověď svědka ze dne 18. 3. 2009 lze označit za přesnější, což je logické s ohledem na časový odstup mezi oběma výslechy. Pokud obviněný poukazuje na nesoulad v časových údajích uvedených tímto svědkem, je nutné podotknout, že s ohledem na časový odstup od spáchání předmětného trestného jednání je logické, že svědek mohl nepřesně uvádět jiné časové rozpětí, jinak však je výpověď svědka S. A. v podstatných hlediscích stejná (srov. str. 10 až 11 usnesení odvolacího soudu). Dále odvolací soud uvedl, že porovnáním výpovědí svědka S. A. v předmětné trestní věci a ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 48 T 2/2009 nebyly shledány takové rozpory, které by zpochybňovaly pravdivost a věrohodnost výpovědí tohoto svědka. Je nutno si uvědomit, že svědek S. A. v trestní věci vedené pod sp. zn. 48 T 2/2009 vypovídal ve vztahu k obžalovaným F. H. a D. B., kterým je kladen za vinu jiný rozsah trestné činnosti, než obviněnému H. S. Současně je nutno poukázat na časový odstup mezi spácháním předmětného trestného jednání a výslechy svědka v rámci videokonferencí, přičemž obviněný výpověď svědka ve svém dovolání vysvětluje v jiných

logických souvislostech, než se podává z jejího obsahu (srov. zejména str. 13 usnesení odvolacího soudu).

Jak vyplývá z obsahu spisu, byl svědkovi S. A. v Polské republice přiznán statut korunního svědka, kterým se zpravidla rozumí pachatel trestného činu (resp. obviněný), jemuž byl dán příslib, že nebude stíhán nebo že bude mírněji potrestán, dopomůže-li svou výpovědí k objasnění závažné (zejména organizované) trestné činnosti, tj. usvědčí-li její (další) pachatele či spolupachatele. Je to tedy obviněný, který zcela výjimečným způsobem přispěje k objasnění zvlášť závažného trestného činu, spáchaného členem organizované skupiny nebo ve prospěch zločinného spolčení, a také k odhalení jeho pachatelů nebo k zamezení přípravy, pokusu nebo spáchání takového trestného činu, a o těchto skutečnostech podá úplnou a pravdivou výpověď. V tomto institutu je třeba hledat účinné nástroje boje proti závažné organizované kriminalitě, kdy její pachatele lze často usvědčit právě jen prostřednictvím dalších spolupachatelů čí účastníků, kteří ovšem za tuto spolupráci „něco“ žádají (v podrobnostech srov. Válková, H., Stočesová, S. /eds/. Nad institutem korunního svědka. Sborník příspěvků z odborného semináře konaného 6. února 2003 na Právnické fakultě ZČU v Plzni. Plzeň: 2003). Pojem korunního svědka se také někdy vymezuje obecně tak, že jde o spolupachatele nebo účastníka na trestném činu, který uzavře s orgány činnými dohodu o tom, že bude pravdivě vypovídat a přispěje tak k odhalení nebo usvědčení jiného spolupachatele (účastníka). Korunní svědek je za podání takového svědectví „honorován“ tím, že se mu poskytne privilegium nestíhatelnosti, beztrestnosti nebo zmírnění trestu či eventuálně též zvláštní ochrana před pomstou. Smyslem využití korunního svědka je především objektivita jeho svědecké výpovědi jakožto důkazního prostředku, pokud možno co nejméně deformovaná motivem vlastní obhajoby, jinak přirozené každému obviněnému.

K institutu korunního svědka považuje Nejvyšší soud za nutné dodat, že použití svědecké výpovědi učiněné výměnou za beztrestnost, nestíhatelnost nebo zmírnění trestu, může představovat zásah do práva na spravedlivý proces obviněného, vůči němuž takový korunní svědek vypovídá, a tedy porušení článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.; dále jen „Úmluva“). Jak dříve Komise pro lidská práva, tak dnes Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) zdůrazňuje, že použití výpovědi takového korunního svědka samo o sobě nedostačuje k tomu, aby k porušení práva na spravedlivý proces došlo, ale současně na druhé straně rozeznávají několik podmínek, za nichž je korunní svědek s Úmluvou slučitelný. ESLP v rozhodnutí Atanasov proti Bulharsku (rozhodnutí ESLP ze dne 3. března 2009, č. stížnosti 20309/02), konstatoval, že použití výpovědi podezřelého, který byl zbaven obvinění, samo o sobě nedostačuje k tomu, aby k porušení práva na spravedlivý proces došlo. V tomto případě ESLP zohlednil skutečnost, že a) rozhodnutí prokurátora o zastavení trestního řízení proti korunnímu svědkovi stálo na přesvědčivých argumentech dokazujících, že se nepodílel na trestném činu stěžovatele; b) vnitrostátní soudy si byly vědomy dvojaké role korunního svědka, analyzovaly věrohodnost jeho výpovědi a přihlédly ke skutečnosti, že svědek v řízení před soudem zopakoval výpověď, kterou učinil již několik dní po svém zadržení. V dalším rozhodnutí v případě Cornelis proti Nizozemsku (rozhodnutí ESLP ze dne 25. května 2004, č. stížnosti 994/03) se ESLP zabýval stížností pro porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy v důsledku odsouzení na základě (mj.) videozáznamu výpovědi svědka před policií, jež vnitrostátní soud shlédl na neveřejném jednání. Stěžovatel namítal, že tím došlo k porušení jeho práva na efektivní obhajobu. Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. Rozsudek musí být vyhlášen veřejně, avšak tisk a veřejnost mohou být vyloučeny buď po dobu celého nebo části procesu v zájmu mravnosti, veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti v demokratické společnosti, nebo když to vyžadují zájmy nezletilých nebo ochrana soukromého života účastníků, anebo v rozsahu považovaném soudem za zcela nezbytný, pokud by, vzhledem ke zvláštním okolnostem, veřejnost řízení mohla být na újmu zájmům spravedlnosti. ESLP zde uznal, že využití

svědeckých výpovědí výměnou za imunity nebo jiné výhody je důležitým nástrojem domácích orgánů v boji proti vážným zločinům. Použití takových výpovědí však může zpochybnit spravedlivost řízení proti obviněnému a vzbudit citlivé otázky, protože obdobné výpovědi jsou ze své povahy náchylné k manipulaci, nebo vytvoření pouze za cílem získat výhodu, anebo osobní pomstu. Nejednoznačná povaha podobných výpovědí a riziko, že dojde k obvinění a stíhání jednotlivce na základě neověřených tvrzení, která nemusí být nezaujatá, nelze podcenit (srov. mutatis mutandis rozsudek ESLP ze dne 6. dubna 2000, ve věci Labita proti Itálii, č. stížnosti 26772/95). Nicméně, využití podobných výpovědi samo o sobě nezakládá nespravedlivost procesu a řízení (srov. rozhodnutí ESLP ze dne 27. ledna 2004, ve věci Lorsé proti Nizozemsku, č. stížnosti 44484/98; a rozhodnutí ESLP ze dne 27. ledna 2004, ve věci Verhoek proti Nizozemsku, č. stížnosti 54445/00). Eventuální porušení článku 6 Úmluvy tak závisí vždy na konkrétních okolnostech toho kterého případu (srov. k tomu i Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. C. H. Beck, 2012, s. 781).

Ze shora zmíněné uvedené judikatury ESLP lze podle názoru Nejvyššího soudu vyvodit obecné základní podmínky přípustnosti použití svědecké výpovědi tzv. korunního svědka, a to i podle zahraniční právní úpravy (v tomto případě Polské republiky) v trestním řízení, kterými jsou a) otevřený přístup prokuratury (státního zastupitelství) k dohodě s korunním svědkem a informování o jeho postavení v řízení, b) zaručení přístupu obhajoby k výslechu takového svědka, a to včetně možnosti mu klást potřebné otázky, c) informovanost soudů o takové dohodě a dostatečné přezkoumání výpovědi korunního svědka, d) podpoření tvrzení korunního svědka jinými důkazy (výpověď korunního svědka je tedy důležitým, ale ne jediným důkazem, na základě kterého dojde k odsouzení). Připuštění výpovědi korunního svědka tak může být odůvodněno použitím dostatečně uvážené kombinace výše uvedených skutečností.

K těmto podmínkám je třeba uvést, že jak vyplývá z obsahu spisu, není sporu o tom, že přístup shora uvedené polské prokuratury byl k údajům o postavení S. A. jako korunního svědka v Polské republice zcela otevřený a obhajoba byla o tomto jeho postavení náležitě informována, o čemž svědčí nejen shora zmíněné protokoly o hlavních líčeních, ale nakonec i námitky vznášené obhajobou v odvolání. Rovněž tak v tomto směru byly informovány i příslušné české orgány činné v trestním řízení, a to včetně soudů všech stupňů, které se na řízení vedeném proti obviněnému H. S. podílely. Obhájcům obviněného byla vždy umožněna nejen přítomnost u výslechu S. A., ale bylo jim umožněno i klást tomuto svědkovi potřebné otázky, přičemž při jeho výslechu v hlavním líčení za využití videokonference byl přítomen i obviněný H. S., který se tak mohl k obsahu jeho výpovědi bezprostředně vyjádřit (srov. č. l. 689 až 707 a 2845 a 2847 až 2861 spisu). Oba nižší soudy pečlivě hodnotily svědeckou výpověď S. A. ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř., a to jak jednotlivě, tak i ve spojení s dalšími ve věci provedenými důkazy, kdy jednoznačně z provedeného dokazování a jeho vyhodnocení vyplývá, že jeho výpověď, byť je mimořádně důležitá, není osamocená a naopak je v souladu se shora uvedenými důležitými svědeckými výpověďmi a dalšími provedenými podstatnými a navazujícími důkazy. Přezkum tohoto jejich hodnocení provedl zejména z hlediska námitek uplatněných obviněným H. S. v dovolání i Nejvyšší soud v tomto usnesení, a to právě z hledisek vyžadovaných judikaturou ESLP ohledně možností využití korunního svědka v trestním řízení. Ze všech shora uvedených důvodů je třeba uzavřít, že v tomto projednávaném případě bylo vyhověno všem požadavkům plynoucím z judikatury ESLP ohledně korunního svědka.

Z těchto důvodů Nejvyšší soud dospěl k závěru, že napadené usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 7. 2011, sp. zn. 2 To 45/2011, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 3. 2011, sp. zn. 48 T 7/2009, nevykazuje takové vady, pro které by jej bylo nutno z některého důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. zrušit. Soud prvního stupně jako soud nalézací objasnil a posoudil všechny skutečnosti rozhodné z hlediska skutkového zjištění i právního posouzení, které posléze náležitě přezkoumal i soud druhého stupně, jako soud odvolací, který po

řádném a důkladném přezkoumání rozsudku nalézacího soudu odvolání obviněného podle § 256 tr. ř. zamítl, přičemž se současně bez pochybností a logicky vypořádal se všemi relevantními námitkami obviněného uplatněnými v rámci odvolacího řízení.

Z obsahu dovolání a po porovnání námitek v něm uvedených s námitkami uplatněnými v odvolání, jakož i s přihlédnutím k tomu, jakým způsobem se s nimi vypořádal odvolací soud, je patrné, že rozhodnutí dovoláním napadené a řízení jemu předcházející netrpí právně relevantními vadami. Z těchto důvodů je třeba jednoznačně dospět k závěru, že jde v případě obviněného H. S. o dovolání zjevně neopodstatněné, a proto je Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.